

Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskola

Balogh István
A sport polgári jogi és nemzetközi magánjogi vetületei

Doktori értekezés tézisei

Témavezető:
Prof. dr. habil. Kecskés László CSs. DSc. professor emeritus, egyetemi
tanár, az MTA rendes tagja

Pécs, 2026

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés	3
I.1. A témaválasztás indoklása, a kutatás célja.....	4
I.2. Az értekezés tárgya és felépítése.....	4
II. Az eredmények bemutatása	5
II.1. A sport és a jog kapcsolata	5
II.2. A sport társadalmi szerepe	8
II.3. A sportban jelenlévő jogi felelősség.....	9
II.4. Magánjogi kérdéskörök	10
II.5. Záró megállapítások és következtetések.....	12
III. Az értekezés eredményeinek hasznosíthatósága	14
IV. Summary	16
V. A munka témaköréből készült legfontosabb publikációk jegyzéke.....	20
VI. Irodalomjegyzék.....	21

I. Bevezetés

A sportjog a XXI. század egyik kiemelkedő jogterületévé vált, amely nem csupán a sportolók és sportszervezetek jogi helyzetét szabályozza, hanem a sport és a jog összetett kapcsolatát is széleskörűen vizsgálja.¹ A sportjog hatása globálisan érezhető, hiszen a nemzetközi sportesemények – mint az Olimpia vagy a labdarúgó világbajnokság – nemcsak a sportágak fejlődését, hanem a gazdasági, politikai és társadalmi viszonyokat is jelentősen befolyásolják.² Az egyre bonyolultabbá váló sportjogi szabályozások nemcsak a sportolók jogait érintik, hanem a sportlétesítmények működését, a doppingellenes előírásokat, valamint a sportszervezetek gazdálkodását is, így a sportjog mára nem csupán a sport, hanem a társadalom működésének is alapvető részévé vált.³

A sportjog dinamikus fejlődése a XX. század közepén indult, különösen a nemzetközi szervezetek – például a Nemzetközi Olimpiai Bizottság (NOB) és a Nemzetközi Labdarúgó Szövetség (FIFA) – aktív szerepvállalásával.⁴ A globális sportesemények egyre nagyobb jelentőséget kaptak a nemzetközi jogi fórumokon, miközben az egyes országok sportjogi szabályozása folyamatosan változott, és igazodott a nemzetközi trendekhez. A magyar sportjogi keretek is ennek megfelelően alakultak, biztosítva a hatékony részvételt a globális sportpiacon.⁵ Az utóbbi évtizedekben a sportjog szerepe különösen felértékelődött, mivel a sport nem csupán szórakoztató iparág, hanem jelentős gazdasági és politikai tényezővé is vált. A sportolók jogainak védelme, a sportsérülésekkel kapcsolatos szabályozások, valamint a sportszervezetek működésének jogi keretei kiemelt területei a sportjog gyakorlati alkalmazásának.⁶ A nemzetközi sportegyezmények és a nemzeti jogalkotás egyaránt növekvő figyelmet fordít a sportjogi kérdésekre, ideértve a magyar sporttörvényeket, a sporttal kapcsolatos adózási előírásokat, valamint a sportszervezetek gazdasági működését.⁷

Mindezeket figyelembe véve az értekezésem célja a sport és a jog érintkezési pontjainak feltárása, különös tekintettel a szerződéses jogviszonyokra, a felelősségi kérdésekre, valamint a nemzetközi dimenzióban felmerülő jogérvényesítési problémákra. Álláspontom szerint a

¹ Fejes Péter – Sárközy Tamás – Szekeres Diána – Tóth Nikolett Ágnes, *A magyar sport jogi szabályozása* (Budapest: HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2019), 67.

² Nagy Zoltán, *Sport és büntetőjog* (Pécs: Kódex, 2014), 45.

³ Bérces László – Horváth Gábor, *A magyar sportjog alapjai* (Budapest: HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2000), 87.

⁴ Nádori László – Gáspár Mihály – Rétsági Erzsébet – H. dr. Ekler Judit – Szegterné dr. Dancs Henriette – Woth Péter – Gáldi Gábor, *Sportelméleti ismeretek* (Pécs: Dialóg Campus Kiadó-Nordex Kft., 2011), 92.

⁵ Nemes András, *Sportjogi ismeretek* (Budapest: Semmelweis Egyetem Testnevelési és Sporttudományi Kar, 2002), 82.

⁶ Nagy, *Sport és büntetőjog*, 45.

⁷ Bérces – Horváth, *A magyar sportjog alapjai*, 87.

sport jogi szabályozásának vizsgálata nemcsak a sportágak stabil működéséhez járul hozzá, hanem hozzájárul a nemzetközi sportkapcsolatok és a polgári jogi normák összhangjának megértéséhez is.

I.1. A témaválasztás indoklása, a kutatás célja

A sport mindig is meghatározó szerepet játszott az életemben. Tapasztalataimat elsősorban a labdarúgás területén szereztem, ugyanakkor barátaim és családtagjaim révén más sportágak világába is betekintést nyerhettem. Ezek az élmények lehetővé tették számomra, hogy átfogó képet alakítsak ki a sport társadalmi, gazdasági és jogi dimenzióiról. Már korán felismerhetővé vált számomra, hogy a sport nem csupán fizikai teljesítményt és versenyeredményeket jelent, hanem egy olyan komplex intézményrendszer része, amely jelentős szervezeti, gazdasági és jogi kérdéseket vet fel, és amely a polgári jog, valamint a nemzetközi magánjog keretei között is értelmezhető. Tudományos érdeklődésemet és kutatási irányultságomat e területen jelentős mértékben inspirálta Kecskés László professzor úr munkássága és szakmai iránymutatása, amely meghatározó ösztönzést adott a doktori kutatás megkezdéséhez. E személyes érdeklődés vezetett az értekezés témájának kiválasztásához: a sport polgári jogi és nemzetközi magánjogi vetületeinek feltárásához. A dolgozat célja annak bemutatása, hogy miként érvényesülnek a jogi normák a sport világában, különös tekintettel a szerződéses viszonyokra, a sportszervezetek működésére és a nemzetközi sportkapcsolatokra. A kutatás során kiemelt figyelmet kap a sport történeti és szervezeti háttere, társadalmi szerepe, a jogi felelősség kérdéskörei, valamint a magánjogi dimenziók – így különösen a szerződések érvényessége, a jogsértések kezelése és a precedens értékű nemzetközi jogesetek elemzése.

Az értekezés célja, hogy a sportot jogi szempontból átfogóan értelmezze, kiemelve annak önálló, ugyanakkor a társadalmi és nemzetközi kapcsolatrendszerben is meghatározó jelentőségét.

I.2. Az értekezés tárgya és felépítése

Az értekezés központi tárgya a sport jogi szabályozásának vizsgálata a polgári jog és a nemzetközi magánjog összefüggésrendszerében. A sport komplex társadalmi jelenség, amely egyszerre tartalmaz gazdasági, kulturális és jogi dimenziókat, ezért szabályozása különösen sokrétű és sajátos.

A dolgozat részletesen elemzi, miként érvényesülnek a polgári jog alapelvei – például a szerződési szabadság, a szerződésszegés és a felelősség kérdése – a sport világában, valamint a nemzetközi magánjog normáit, amelyek a sportolók mobilitásához, a sportszervezetek határokon átnyúló működéséhez és a nemzetközi sportszerződésekhez kapcsolódnak. Külön figyelmet kap a sportjog történeti fejlődése, hiszen a múltbeli előzmények és az európai sportmodell alakulása nélkül nem érthetők meg a mai jogi keretek.

A dolgozat továbbá vizsgálja a sport társadalmi szerepét, ideértve az átigazolási rendszert, a sportügynökök tevékenységét, a versenyek sérthetetlenségének biztosítását, valamint a nemzetközi sportszervezetekkel való együttműködés és a sportpolitika alakulását. A harmadik fókuszpont a sporthoz kapcsolódó jogi felelősség: a tömegsport és a versenysport jogi helyzetének összehasonlítása, a nézők részvételéből adódó kérdések, a sportolók személyiségi jogainak védelme, valamint a sportolók közszerepléséből fakadó sajátos jogi helyzetek.

A magánjogi dimenziók feltárása során a dolgozat elemzi a sport köztestületek és egyesületek, valamint a sportvállalkozások jogi helyzetét, a sportolói jogviszony sajátosságait, továbbá a szerződésszegés és a jogérvényesítés kérdéseit. Külön fejezet tárgyalja a precedens értékű jogeseteket, kiemelve a Bosman-ügy jelentőségét és más, a nemzetközi sportjogot formáló eseteket.

Az értekezés felépítése logikusan követi a fokozatosan szűkülő vizsgálati területet: az általános alapvetésektől halad a specifikus kérdésekig, egyaránt feltárva a sport történeti, társadalmi, polgári jogi és nemzetközi magánjogi aspektusait. Fontos hangsúlyozni, hogy a dolgozat célja, hogy a sport jogi szabályozásának teljes spektrumát bemutassa, rámutatva annak összetett, ugyanakkor rendszerszerű működésére és a nemzetközi jogi környezethez való illeszkedésére.

II. Az eredmények bemutatása

II.1. A sport és a jog kapcsolata

A sport és a jog közötti kapcsolat elemzése során az értekezés abból az alapfeltevésből indult ki, hogy a sport a modern társadalmakban már nem értelmezhető pusztán szabadidős vagy kulturális tevékenységként, hanem önálló, komplex társadalmi alrendszerként működik, amely saját normákkal, intézményekkel és jogérvényesítési mechanizmusokkal rendelkezik. E sajátosságok indokolják, hogy a sport jogi szabályozása eltér a klasszikus jogágak logikájától, és egy olyan összetett szabályozási környezetet hoz létre, amelyben a magánjogi, közjogi és nemzetközi jogi elemek egyidejűleg vannak jelen.

A sport ezen komplexitása egyben azt is jelenti, hogy jogi megítélése nem ragadható meg egyetlen jogág keretein belül, hanem szükségképpen interdiszciplináris megközelítést igényel. A kutatás részletesen feltárta, hogy a sportjog dogmatikailag nem sorolható be kizárólag a polgári jog vagy a közjog körébe. A sporthoz kapcsolódó jogviszonyok – így különösen a sportolók és sportszervezetek közötti szerződéses kapcsolatok, a sportszövetségek szabályozó és fegyelmi jogosítványai, valamint az állami sportigazgatás eszközei – egyszerre mutatnak magánjogi és közjogi jellemzőket. A sportolói jogviszony például tipikusan szerződéses alapokon nyugszik, ugyanakkor a sportszövetségi szabályok kötelező jellege jelentősen korlátozza a szerződési szabadság klasszikus érvényesülését.

Ez a kettősség jól szemlélteti a sportjog hibrid jellegét, amelyben a magánjogi autonómia és a közjogi kontroll egyidejűleg van jelen.

A sport autonómiájának kérdése az értekezés egyik központi elméleti problémája volt. A sport autonómiája alatt azt a jelenséget értjük, hogy a sportszervezetek – különösen a nemzeti és nemzetközi sportszövetségek – jogosultak saját belső normarendszerük kialakítására és alkalmazására. Ezek a normák a versenyrendszer szervezésétől kezdve a fegyelmi és etikai felelősség szabályozásáig terjednek, és a tagság számára kötelezőek. A kutatás ugyanakkor rámutatott arra, hogy e szabályozási autonómia nem abszolút: a sportszervezetek normái csak addig érvényesülhetnek, amíg nem ütköznek magasabb szintű jogforrásokba, különösen az alkotmányos alapjogokba és a nemzetközi kötelezettségekbe, amely korlátozottság a modern sportjog egyik alapvető garanciális eleme, amely biztosítja a sporton belüli joggyakorlás jogállami keretek közötti érvényesülését.

A Lex Sportiva fogalmának elemzése során az értekezés bemutatta, hogy a sport autonómiájának nemzetközi szinten megjelenő normarendszeréről van szó, amely elsősorban a nemzetközi sportszövetségek szabályaiból, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság által elfogadott alapelvekből, valamint a Court of Arbitration for Sport (CAS) döntéseiből épül fel. A Lex Sportiva jelentősége abban áll, hogy a globalizált sportvilágban egységes, határokon átnyúló szabályozási keretet teremt, amely képes kezelni a sportolók mobilitásából és a nemzetközi versenyrendszerekből fakadó jogi konfliktusokat. A kutatás eredményei szerint a Lex Sportiva nem a nemzeti jogrendszerek alternatívája, hanem azok kiegészítője és harmonizáló tényezője. E normarendszer a nemzetközi sport működésének, de facto alkotmányos keretként is értelmezhető, amely egységes jogalkalmazást biztosít a nemzeti jogrendszerek sokfélesége mellett.

A nemzetközi sportjog intézményi rendszerének vizsgálata során kiemelt szerepet kapott a CAS és a Nemzetközi Olimpiai Bizottság működése. Az értekezés igazolta, hogy a CAS mára a

nemzetközi sportviták elsődleges fórumává vált, amely gyors, szakosodott és egységes jogalkalmazást biztosít. A CAS döntései nem csupán egyedi jogvitákat rendeznek, hanem precedensjellegük révén alakítják a sportjog fejlődését, és hozzájárulnak a jogbiztonság erősítéséhez a nemzetközi sportban. A CAS ítélezési gyakorlata a Lex Sportiva egyik legfontosabb normatív forrásává vált, amely a sport autonóm szabályozását jogilag is megerősíti.

Az Európai Unió jogi környezetében végzett elemzés során az értekezés részletesen feltárta az uniós jog és a sport kapcsolatának alakulását. A Bosman-ügy mérföldkőnek tekinthető, mivel egyértelművé tette, hogy az uniós alapelvek – különösen a munkavállalás szabadsága és a diszkrimináció tilalma – a sport területén is alkalmazandók. A Meca-Medina-ügy tovább árnyalta ezt a megközelítést azzal, hogy kimondta: a sportági szabályok csak akkor mentesülhetnek az uniós versenyjogi normák alól, ha legitim sportcélokat szolgálnak és arányosak. A Kolpak- és Simutenkov-ügyek pedig rávilágítottak arra, hogy a sport globalizációja új kihívásokat teremt a harmadik országbeli sportolók jogi helyzetének megítélésében. Ezen döntések együttesen hozzájárultak ahhoz, hogy az európai sportjog önálló jogági részrendszerként kezdjen működni az uniós jogon belül.

A kutatás eredményeként megállapítható, hogy az uniós jog nem felszámolja a sport autonómiáját, hanem jogi keretek közé helyezi azt, biztosítva az alapvető jogok védelmét és a sport belső szabályozásának jogszerűségét. Ez az egyensúly alapvető jelentőségű a sport hosszú távú fenntarthatósága és társadalmi elfogadottsága szempontjából. Az autonómia és a jogállami kontroll közötti dinamikus egyensúly a modern európai sportmodell egyik meghatározó sajátosságává vált.

A sport jogi szabályozásának gyakorlati jelentőségét az értekezés a sportolókat, edzőket, sportszervezeteket és nemzetközi szereplőket érintő jogviták vizsgálatán keresztül mutatta be. A polgári jogi normák, a nemzetközi sportszövetségek szabályai és a nemzetközi precedensek együttes alkalmazása biztosítja a jogszerűséget, a sport integritását és a sportszerű verseny feltételeit a globális sportpiacon. A kutatás igazolta, hogy a sport és a jog kapcsolata dinamikus, folyamatosan fejlődő rendszer, amelyben a nemzeti, uniós és nemzetközi jogi szintek egymásra épülve határozzák meg a sport működésének jogi kereteit.

Összegzésképpen megállapítható, hogy a sport jogi szabályozása ma már elválaszthatatlan a globális sportgazdaság, a nemzetközi versenyrendszerek és az alapjogvédelem kérdéskörétől. A sport és a jog kapcsolata nem statikus viszony, hanem egy folyamatosan alakuló, precedensek és normák által formált jogi tér, amelyben a sport autonómiája és a jogállamiság követelményei kölcsönösen feltételezik egymást.

II.2. A sport társadalmi szerepe

A sport társadalmi dimenziójának vizsgálata során az értekezés abból az alapvetésből indult ki, hogy a sport napjainkban nem pusztán fizikai aktivitás vagy szabadidős tevékenység, hanem komplex társadalmi, kulturális és gazdasági jelenség, amely széles körű hatást gyakorol az egyénekre, a közösségekre, valamint az állami és nemzetközi intézményrendszer működésére. A sport jelentős integráló erővel bír: hozzájárul a társadalmi kohézió erősítéséhez, az identitásformáláshoz, valamint a közös értékek – így különösen a fair play, a verseny tisztasága és a szabálykövetés – közvetítéséhez. E társadalmi funkciók révén a sport nem csupán szórakoztatóipari tevékenységként, hanem a közösségi együttélés egyik fontos normateremtő intézményeként is értelmezhető.

A dolgozat részletesen elemezte a sport gazdasági és társadalmi hatásainak összefonódását. A professzionális sport gazdasági jelentősége – különösen a hivatásos sportolók, sportszervezetek, szponzorok és médiavállalatok kapcsolatában – olyan jogi környezetet teremt, amelyben a sportolók mobilitása és az átigazolási rendszerek központi szerepet töltenek be. Az átigazolási rendszer elemzése kimutatta, hogy a sportolók nemzetközi mozgása, a határokon átnyúló szerződéses jogviszonyok és a sportügynökök tevékenysége jelentős polgári jogi és nemzetközi magánjogi kérdéseket vet fel. Ezek különösen a szerződéskötés szabadsága, a munkavállalás joga, valamint a joghatóság és az alkalmazandó jog meghatározása körében jelennek meg. A sportolók mobilitása egyúttal a globalizált munkaerőpiac sajátos szegmensét hozza létre, amelyben a gazdasági racionalitás és a sportági sajátosságok együttesen alakítják a jogviszonyokat. A sportversenyek integritása és tisztasága a sport társadalmi elfogadottságának egyik alapfeltétele. Az értekezés rámutatott arra, hogy a sportszövetségek ellenőrzési és fegyelmi mechanizmusai, valamint az etikai normák érvényesítése nélkülözhetetlenek a versenyek hitelességének fenntartásához. A doppingellenes szabályozás, a mérkőzések manipulációja elleni fellépés és a korrupció elleni intézkedések mind olyan területek, ahol a sport társadalmi szerepe közvetlen jogi válaszokat igényel. E területeken a sport nem csupán saját autonóm normarendszerével lép fel, hanem egyre szorosabb együttműködés figyelhető meg az állami jogalkalmazó szervekkel és a nemzetközi szervezetekkel is.

A nemzetközi sportviták rendezésében a Court of Arbitration for Sport (CAS) kiemelt szerepet tölt be. Az értekezés bemutatta, hogy a CAS gyors, szakosodott és egységes fórumot biztosít a sportolók, sportszervezetek és nemzetközi szövetségek közötti jogviták rendezésére. E mechanizmus hozzájárul a jogbiztonsághoz, a sportolók jogainak hatékony védelméhez, valamint a sportszerűség és a verseny tisztaságának megőrzéséhez nemzetközi szinten. A CAS

intézményi szerepe egyben azt is jelzi, hogy a sport társadalmi jelentősége olyan mértékűvé vált, amely önálló, globális jogérvényesítési struktúrát igényel.

A sportrendezvények biztonsága szintén a sport társadalmi szerepének lényeges eleme. A nagyszabású sportesemények jelentős tömegeket vonzanak, ami fokozott állami és szervezői felelősséget von maga után a közbiztonság, a rendfenntartás és a résztvevők testi épségének védelme érdekében. Az értekezés rámutatott arra, hogy e területen a sportjogi, közigazgatási és büntetőjogi szabályok szoros együttműködése figyelhető meg. A sportesemények biztonsága egyúttal a sport társadalmi legitimációjának is alapvető feltétele, hiszen a közönség részvétele és bizalma csak megfelelő jogi és intézményi garanciák mellett tartható fenn.

Összegzésként az értekezésből megállapítható, hogy a sport társadalmi szerepe közvetlen és közvetett módon is formálja a jogi szabályozást. A társadalmi elvárások – így különösen a fair play, az átláthatóság, az esélyegyenlőség és az alapvető emberi jogok tiszteletben tartása – egyre markánsabban jelennek meg a sportot érintő jogi normákban. A kutatás eredményei alátámasztják, hogy a sport jogi szabályozása nem választható el a sport társadalmi funkcióitól, és a jogalkotásnak, valamint a jogalkalmazásnak folyamatosan reagálnia kell a sport társadalmi szerepének változásaira. A modern sport így nem csupán a verseny és a teljesítmény terepe, hanem a társadalmi értékek közvetítésének és érvényesítésének egyik meghatározó színtere is.

II.3. A sportban jelenlévő jogi felelősség

Az értekezés részletesen vizsgálta a sportban érvényesülő jogi felelősségi rendszert, amely három fő dimenzióban értelmezhető: a polgári jogi, a büntetőjogi és a nemzetközi sportjogi felelősség rendszerében. A három felelősségi szint egymásra épülő, ugyanakkor egymást kiegészítő normarendszert alkot, amely a sporttevékenység sajátos kockázataihoz és társadalmi szerepéhez igazodva biztosítja a jogi kontroll és a sport autonómiájának egyensúlyát.

A polgári jogi felelősség terén a dolgozat kiemelte a vállalt kockázat elvének jelentőségét, amely szerint a sportoló a sporttevékenységbe való belépéssel hallgatólagosan elfogadja az adott sportág sajátos, objektív kockázatait. Ennek megfelelően azok a sérülések, amelyek a sport szabályai szerint várhatóak és elfogadottak, nem minősülnek automatikusan jogellenes magatartás következményének. A kutatás példákat hozott különböző sportágakból, így különösen a küzdősportok és a labdarúgás esetében, ahol a vállalt kockázat eltérő mértékű, és ennek megfelelően a polgári jogi felelősség is differenciáltan értelmezhető. A dolgozat rámutatott arra is, hogy a polgári jogi felelősség megállapítása során a bíróságoknak mindig

figyelembe kell venniük a sportág jellegét, a versenyhelyzet dinamikáját, valamint a sportszerűség és a szabályosság követelményeit.

A büntetőjogi felelősség szempontjából a kutatás kimutatta, hogy az kizárólag kirívó, a sport szabályait és a sportszerű magatartás határait lényegesen túllépő cselekmények esetén áll fenn. Ide tartoznak például a szándékos testi sértések, az indokolatlan agresszív magatartások, valamint a versenyszabályokat súlyosan megsértő cselekmények. Az elemzés során kiemelésre került a bírósági gyakorlat, amely a felelősség megállapításakor minden esetben mérlegeli a szándékot, a cselekmény súlyosságát, valamint az adott sportág sajátos jellegét. A dolgozat következtetése szerint a büntetőjogi felelősség a sportban kivételes jellegű, ultima ratio eszközként jelenik meg, és kizárólag akkor indokolt, ha a sport autonóm szabályrendszere már nem képes hatékony jogvédelmet biztosítani.

A nemzetközi sportjogi dimenzióban a Court of Arbitration for Sport (CAS) és más nemzetközi sportszervezetek által alkalmazott fegyelmi és etikai felelősségi rendszer került elemzésre. A dolgozat bemutatta, hogy a sportszervezetek belső szabályzatai és etikai kódexei biztosítják a versenyek tisztaságát, a sportszerűség érvényesülését és a sport integritását, miközben egységes, gyors és szakmailag megalapozott döntéshozatalt tesznek lehetővé nemzetközi szinten. Ezen mechanizmusok révén a sport saját autonóm jogrendje képes hatékonyan reagálni a fegyelmi, etikai és integritási jellegű jogsértésekre, anélkül, hogy minden esetben a nemzeti bíróságok bevonása válna szükségessé.

A kutatás során a tömegsport és a versenysport közötti különbségek is részletesen feltárássra kerültek. A versenysportban szigorúbb szabályok, részletes ellenőrzési mechanizmusok és szankciórendszerek érvényesülnek, míg a tömegsportban elsősorban a vállalt kockázat elve, az oktatási előírások és a biztonsági szabályok betartása kerül előtérbe. A dolgozat rámutatott arra is, hogy a jogi felelősség ezen különbségek miatt a sportágak sajátosságainak megfelelően differenciálódik, és a szabályozásnak minden esetben figyelembe kell vennie a sport társadalmi, fizikai és etikai környezetét. A kutatás eredményei alapján megállapítható, hogy a sportban érvényesülő jogi felelősségi rendszer nem egységes, hanem többszintű, sportágspecifikus és dinamikus fejlődő szabályozási struktúra, amelynek célja a sportolók, a résztvevők és a közösség jogainak és biztonságának egyidejű védelme.

II.4. Magánjogi kérdéskörök

A dolgozat a sporthoz kapcsolódó magánjogi kérdésköröket átfogó módon vizsgálta, abból kiindulva, hogy a sport működésének mindennapi jogi alapját elsősorban polgári jogi

jogviszonyok alkotják. A kutatás rámutatott arra, hogy a sport sajátos intézményrendszere és gazdasági környezete miatt a klasszikus magánjogi kategóriák – így a jogalanyiség, a szerződéses szabadság, a felelősség és a jogorvoslat – a sport területén sajátos tartalommal telítődnek. A sportjog ezért olyan speciális magánjogi részterületként értelmezhető, amelyben a polgári jog általános normái a sport autonóm szabályozási rendszerével összhangban, sport-specifikus módon érvényesülnek.

Az értekezés elsőként a sportköztestületek és sportegyesületek jogi helyzetét elemezte. A sportegyesületek alapvetően a polgári jogi egyesületi formában működnek, ugyanakkor tevékenységük nem merül ki a klasszikus civil szervezeti funkciókban. A versenyrendszerben betöltött szerepük, valamint a sportszövetségekhez való kötelező kapcsolódásuk következtében normatív és kvázi-közjogi jogosítványokkal is rendelkeznek. A kutatás kimutatta, hogy ez a kettősség különös feszültséget eredményez a magánautonómia és a kötelező sportszabályok érvényesülése között. A sportegyesületek így egyszerre jelennek meg magánjogi jogalanyként és a sportigazgatás funkcionális szereplőiként, ami indokolja speciális jogállásuk dogmatikai értelmezését.

A sportvállalkozások működésének és finanszírozásának vizsgálata során a dolgozat feltárta, hogy a professzionális sport gazdasági realitásai jelentősen befolyásolják a jogi szabályozást. A gazdasági társasági formában működő sportszervezetek esetében a nyereségérdekeltség, a szponzoráció, a médiabevételek és az állami támogatások összefonódása komplex jogi környezetet hoz létre. A kutatás rámutatott arra, hogy e finanszírozási modellek átláthatósága és jogszerűsége nemcsak gazdasági, hanem jogpolitikai jelentőséggel is bír. A sportvállalkozások működése ezért egyre inkább a vállalatirányítás, a compliance és a pénzügyi transzparencia követelményeihez igazodik.

Kiemelt figyelmet kapott a sportolói jogviszony elemzése, amely a sport egyik legösszetettebb magánjogi jogviszonyának tekinthető. A sportolói szerződések jellemzően határozott időre szólnak, teljesítményalapúak, és szoros összefüggésben állnak a sportszövetségi szabályokkal. A dolgozat igazolta, hogy ezen jogviszonyok nem illeszthetők maradéktalanul sem a munkaszerződés, sem a megbízási szerződés klasszikus modelljébe, ami indokoltá teszi a polgári jogi normák rugalmas, sport-specifikus értelmezését. A sportolói jogviszony így egy sui generis szerződéses konstrukcióként értelmezhető, amelynek tartalmát egyaránt meghatározzák a felek autonóm megállapodásai és a sportszövetségi normák.

A kutatás részletesen foglalkozott a színlelt szerződések és a jogviszonyok átminősítésének problémájával, amely különösen a hivatásos sport területén jelentkezik. A dolgozat bemutatta, hogy a munkajogi és adójogi következmények elkerülése érdekében alkalmazott konstrukciók

jelentős jogbizonytalanságot eredményezhetnek, és sérthetik a sportolók jogait. Ezzel összefüggésben a szerződésszegés, a szerződés idő előtti megszüntetése és a kártérítési igények kérdésköre is részletes elemzésre került, különös tekintettel az átigazolások során felmerülő jogvitákra. A kutatás rámutatott arra is, hogy a jogviszonyok helyes minősítése alapvető jelentőségű a sportolók szociális biztonsága és jogvédelme szempontjából.

A sportolói szerződések és átigazolások elemzése igazolta, hogy a polgári jogi alapelvek – így a szerződési szabadság, a jóhiszeműség és tisztesség elve, valamint a pacta sunt servanda – a sport sajátos környezetében korlátozottan érvényesülnek. A sportszövetségi szabályok, az átigazolási időszakok és a versenyrendszer integritásának védelme mind olyan tényezők, amelyek indokolják ezen korlátozásokat. A korlátozások ugyanakkor nem vezethetnek a sportolók alapvető jogainak sérelméhez, ezért a szerződéses szabályozásnak mindig összhangban kell állnia az alkotmányos és nemzetközi jogi normákkal.

A precedens értékű jogesetek elemzése – különösen a Bosman-, Walrave–Koch-, Meca-Medina-, Kolpak-, Simutenkov- és Pechstein-ügyek – rávilágított arra, hogy a nemzetközi joggyakorlat és az Európai Unió jogharmonizációs törekvései meghatározó szerepet játszanak a sport magánjogi viszonyainak alakításában. Ezek az ügyek nemcsak a sportolók jogainak megerősítéséhez járultak hozzá, hanem egyúttal kijelölték a sport autonómiájának határait is. A nemzetközi precedensek így a sport magánjogi szabályozásának fejlődését is iránytűként vezérlik.

Összességként megállapítható, hogy a sport magánjogi kérdéskörei a sport működésének alapját képezik, és egyben a legtöbb jogvita forrását is jelentik. A kutatás eredményei alátámasztják, hogy a sport területén a polgári jogi szabályozás nem lehet mechanikus, hanem a sport sajátosságait figyelembe vevő, differenciált megközelítést igényel. A sport magánjogi szabályozása így egyszerre szolgálja a gazdasági racionalitás, a sportszakmai integritás és a sportolók jogvédelmének érvényesülését.

II.5. Záró megállapítások és következtetések

Az értekezés átfogó elemzése alapján megállapítható, hogy a sport jogi szabályozása a modern társadalmakban önálló, komplex és folyamatosan fejlődő jogterületként értelmezhető, amely a nemzeti, uniós és nemzetközi jogrendszerek metszéspontjában helyezkedik el. A sport nem csupán kulturális, rekreációs vagy gazdasági tevékenység, hanem olyan társadalmi intézmény, amely saját normarendszerrel, intézményi struktúrával és jogérvényesítési mechanizmusokkal rendelkezik.

A kutatás alapvető tétele, miszerint a sport autonómiája nem jelent jogon kívüliséget, a dolgozat egészen végigvonuló vezérfonalként jelent meg. A sport autonóm szabályozási rendszere – a *lex sportiva* – önálló normatív rendként működik, ugyanakkor nem válhat el a jogállamiság, az alapvető jogok és a nemzetközi jogrend követelményeitől. A sportági szabályok, fegyelmi eljárások és etikai normák csak addig érvényesülhetnek legitim módon, amíg összhangban állnak az alkotmányos, uniós és emberi jogi normákkal.

A dolgozat egyik központi megállapítása, hogy a sportjog dogmatikailag nem sorolható be egyetlen klasszikus jogág keretei közé. A sporthoz kapcsolódó jogviszonyok egyszerre hordoznak magánjogi, közjogi és nemzetközi jogi jellemzőket, amelyek egymással szoros kölcsönhatásban érvényesülnek. A sportolói jogviszony, a sportszervezetek normatív jogosítványai, a fegyelmi felelősség rendszere, valamint az állami sportigazgatás eszköztára egyaránt alátámasztják a sportjog interdiszciplináris természetét.

A nemzetközi precedensek elemzése – különösen a Bosman-, Walrave–Koch-, Meca-Medina-, Kolpak-, Simutenkov- és Pechstein-ügyek – világosan megmutatta, hogy az Európai Unió joga és az emberi jogi normák meghatározó szerepet játszanak a sport autonómiájának kereteinek kijelölésében. E döntések együttesen formálták ki azt az európai sportjogi modellt, amelyben a sport gazdasági jellege, társadalmi funkciója és kulturális jelentősége egyszerre jelenik meg.

A Bosman-precedens különösen kiemelkedő jelentőséggel bír, mivel megerősítette a sport és az uniós belső piac közötti jogi kapcsolat alapjait, és elindította a sportjog európai integrációjának folyamatát. A döntés nyomán a sportolók munkavállalói jogai megerősödtek, a sportgazdaság működése átláthatóbbá vált, és a sport immár az egységes piac szerves részeként értelmezhető.

A sport társadalmi szerepének vizsgálata rávilágított arra, hogy a sport nem pusztán verseny és teljesítmény, hanem identitásképző, integráló és értékközvetítő intézmény is. A fair play, az esélyegyenlőség, a verseny tisztasága és az emberi méltóság tisztelete olyan alapelvek, amelyek a sport jogi szabályozásában egyre hangsúlyosabban jelennek meg. A sport társadalmi elfogadottsága közvetlenül összefügg a jogi keretek legitimációjával és hatékonyságával.

A jogi felelősség rendszerének vizsgálata igazolta, hogy a sportban érvényesülő felelősségi struktúra többszintű és sportágspecifikus. A polgári jogi felelősség a vállalt kockázat elvére épül, a büntetőjogi felelősség kivételes jellegű, míg a nemzetközi sportjogi felelősség a sport autonóm normarendszerének egyik alappillére. E rendszer célja nem csupán a jogsértések szankcionálása, hanem a sport integritásának és társadalmi hitelességének megőrzése.

A magánjogi kérdéskörök elemzése alátámasztotta, hogy a sport működésének alapját polgári jogi jogviszonyok képezik, ugyanakkor e jogviszonyok sajátos tartalommal telítődnek a sport

autonóm szabályozása miatt. A sportolói szerződések, az átigazolások, a színlelt jogviszonyok és a sportvállalkozások működése mind olyan területek, ahol a klasszikus magánjogi kategóriák sport-specifikus értelmezést igényelnek.

Összegzésként megállapítható, hogy a sportjog olyan dinamikusan fejlődő jogterület, amelyben a nemzeti jogalkotás, az uniós jogharmonizáció és a nemzetközi precedensek egyaránt meghatározó szerepet játszanak. A sport autonómiája nem abszolút szabadság, hanem felelősséggel járó önszabályozás, amelynek alapja a jogállamiság, az emberi jogok tisztelete és a sport társadalmi küldetésének érvényesítése.

A dolgozat végső következtetése szerint a sportjog fejlődése nem lezárt folyamat, hanem folyamatosan formálódó jogterület, amelynek jövője a nemzetközi együttműködés, a jogi harmonizáció és a sport társadalmi szerepének további erősödése irányába mutat. A sport autonómiája és a jogállami keretek közötti egyensúly megteremtése a modern sport egyik legnagyobb kihívása, amelynek sikeres kezelése a sport hosszú távú fenntarthatóságának és társadalmi legitimációjának alapfeltétele.

A kutatás eredményei hozzájárulnak ahhoz, hogy a sport jogi szabályozása tudományos megalapozottsággal, koherens elméleti keretben és a gyakorlati tapasztalatokra építve fejlődhessen tovább a nemzeti és nemzetközi jogrend részeként.

III. Az értekezés eredményeinek hasznosíthatósága

Az értekezés eredményei számos szinten hasznosíthatók, mind a tudományos kutatás, mind az oktatás, a jogalkalmazás, a szabályozás, valamint a társadalmi és nemzetközi sportélet szempontjából. A dolgozat komplex megközelítése – amely a sport polgári jogi és nemzetközi magánjogi vetületeit egységes rendszerben vizsgálja – lehetővé teszi, hogy az eredmények nem csupán elméleti, hanem gyakorlati szinten is érvényesüljenek.

A tudományos hasznosíthatóság tekintetében az értekezés jelentős hozzájárulást nyújt a sportjog önálló jogterületként való elismeréséhez és továbbfejlesztéséhez. A kutatás a polgári jogi és nemzetközi magánjogi vetületek integrált vizsgálatán keresztül új szemléleti keretet ad a sportjogi normák értelmezéséhez. A precedens értékű jogesetek – különösen a Bosman-, Walrave–Koch-, Meca-Medina-, Kolpak-, Simutenkov- és Pechstein-ügyek – részletes elemzése hozzájárul a nemzetközi sportjog fejlődésének mélyebb megértéséhez, különös tekintettel a sport autonómiájának hatáira, valamint a Lex Sportiva és az uniós jog kölcsönhatására. Az értekezés módszertani megközelítése – a jogdogmatikai elemzés, a komparatív jogi vizsgálat és az esettanulmány-alapú kutatás ötvözése – olyan komplex

tudományos modellt kínál, amely alkalmas a sportjog interdiszciplináris kutatásának további elmélyítésére. A dolgozat eredményei közvetlenül beépíthetők a sportjoggal, sportpolitikával, sportgazdaságtannal és sportirányítással foglalkozó kutatásokba, valamint hozzájárulnak a sportjog nemzetközi diskurzusának fejlődéséhez.

Az oktatási hasznosíthatóság vonatkozásában az értekezés eredményei közvetlenül alkalmazhatók a jogi és sporttudományi felsőoktatásban. A dolgozat rendszerezett áttekintést nyújt a sport jogi kereteiről, a sportolói jogviszony sajátosságairól, a szerződéses és felelősségi kérdésekről, a sportszervezetek működéséről, valamint a nemzetközi sportjogi környezet hatásairól. Az értekezés alkalmas arra, hogy tankönyvi és jegyzetjellegű feldolgozás alapjául szolgáljon a sportjog, sportpolitika, nemzetközi jog és magánjog oktatásában, miközben a precedensek és esettanulmányok beépíthetők a gyakorlatorientált képzések tananyagába, különösen a sportmenedzser, sportigazgatási, jogász és sportdiplomáciai képzések területén. A dolgozat elősegíti a hallgatók kritikai gondolkodásának fejlődését, a sportjogi problémák komplex értelmezését, valamint a jogalkalmazói szemlélet kialakítását.

A gyakorlati hasznosíthatóság – különösen a jogalkalmazás területén – abban mutatkozik meg, hogy az értekezés részletesen elemzi a polgári jogi, nemzetközi magánjogi és uniós jogi normák sportbeli összefüggéseit, különös tekintettel a sportolói szerződésekre, az átigazolási rendszerre, a felelősségi kérdésekre, valamint a sportszövetségi szabályozás sajátosságaira. Az eredmények közvetlenül alkalmazhatók a sportszervezetek, klubok és jogi szakemberek mindennapi gyakorlatában, különösen a szerződéskötések, módosítások és jogviták kezelése során. A CAS gyakorlatának részletes feldolgozása gyakorlati iránymutatást nyújt a nemzetközi sportjogi vitarendezéshez, különösen a szerződésbontások, doppingügyek, átigazolási viták és fegyelmi eljárások területén. A dolgozat hozzájárul a sportjogi compliance-kultúra erősítéséhez, elősegítve a jogbiztonság és a fair play érvényesülését a sport világában.

Az értekezés eredményei hozzájárulnak a nemzeti és nemzetközi sportjogi szabályozás továbbfejlesztéséhez is. A kutatás rámutat arra, hogy a sport autonómiájának, a Lex Sportiva rendszerének és a nemzeti jogi keretek harmonizációja elengedhetetlen a sportpiac átláthatóságához és a sportszervezetek jogszerű működéséhez. A dolgozat igazolja, hogy az uniós jog és a nemzetközi precedensek alkalmazása nem gyengíti a sport autonómiáját, hanem annak jogállami kereteit erősíti. Az eredmények hasznosíthatók a sporttal kapcsolatos jogszabály-módosítások, sportstratégiai dokumentumok és sportpolitikai programok kidolgozása során, különösen az átigazolási rendszerek reformja, a doppingellenes szabályozás fejlesztése, valamint a sportszervezetek felelősségi kereteinek pontosítása területén.

A társadalmi hasznosíthatóság körében az értekezés rámutat arra, hogy a sport társadalmi szerepe közvetlen hatással van a jogi szabályozás fejlődésére. A fair play, az esélyegyenlőség, az átláthatóság és a sportszervezetek felelőssége olyan alapértékek, amelyek a modern sportjog normarendszerének középpontjában állnak. A dolgozat eredményei hozzájárulnak a sporttal kapcsolatos jogi és etikai tudatosság növeléséhez, a sportolók jogainak megerősítéséhez, valamint a szurkolói és társadalmi felelősségvállalás erősítéséhez. A kutatás külön hangsúlyt fektet a sportrendezvények biztonságára, a nézői jogokra és a sportolók személyiségi jogainak védelmére, amelyek a modern sport társadalmi legitimációjának alapját képezik.

A nemzetközi hasznosíthatóság tekintetében a dolgozat elemzései kiterjednek a nemzetközi sportszövetségekre, a CAS, valamint az Európai Unió sportjogi rendszerére. Ennek eredményeként az értekezés hozzájárul a globális sportszabályozás harmonizációjához, valamint a sport nemzetközi jogi együttműködésének fejlesztéséhez. Az értekezés iránymutatást nyújt a nemzetközi sportjog jövőbeli fejlődéséhez, különösen a sportolói mobilitás, a munkavállalói jogok, a doppingellenes küzdelem és a sportversenyek integritása területén, és hasznosítható nemzetközi sportszervezetek, sportdiplomáciai fórumok és sportpolitikai döntéshozók számára is.

Összességében az értekezés eredményei széleskörűen hasznosíthatók a tudományos kutatás, az oktatás, a jogalkalmazás, a szabályozás, a sportpolitika, valamint a társadalmi és nemzetközi sportélet területén. A dolgozat bizonyítja, hogy a sportjog nem csupán elméleti jogterület, hanem a sport és a jog mindennapi gyakorlatának meghatározó tényezője, amely egyaránt szolgálja a sport integritását, a jogbiztonságot és a társadalmi értékek érvényesülését.

IV. Summary

This doctoral dissertation examines the legal regulation of sport as a complex and autonomous social system, with particular attention to the interaction between national legal frameworks, European Union law, and international sports governance. The research is based on the premise that sport in contemporary societies can no longer be understood merely as a physical or cultural activity, but rather as a globalized socio-economic phenomenon that generates specific legal relationships, conflicts, and regulatory challenges. As a result, sport law has emerged as a *sui generis* field, combining elements of private law, public law, and international law, while developing its own normative system and dispute resolution mechanisms.

The dissertation first explores the conceptual foundations of sport law and the evolving relationship between sport and the legal order. It demonstrates that sport-related legal

relationships are characterized by a structural duality: on the one hand, they are grounded in private autonomy, contractual freedom, and market-based mechanisms; on the other hand, they are subject to regulatory constraints imposed by sports federations, public authorities, and supranational legal systems. This dual nature explains why traditional legal categories are often insufficient to capture the specificities of sport, and why a differentiated, context-sensitive legal approach is required.

A central theme of the dissertation is the autonomy of sport and the concept of *Lex Sportiva*. The research shows that international and national sports organizations have developed an extensive body of internal rules governing competitions, athlete participation, disciplinary procedures, and ethical standards. These rules form a transnational normative framework that is binding on athletes and clubs and that operates largely independently of national legal systems. At the same time, the dissertation emphasizes that sports autonomy is not absolute. Sports regulations must remain compatible with higher-ranking legal norms, particularly fundamental rights, competition law, and labor law. The interaction between sports autonomy and external legal control represents one of the most significant tensions in modern sport law. The analysis of the institutional framework of international sport highlights the crucial role of the International Olympic Committee and, above all, the Court of Arbitration for Sport (CAS). The dissertation demonstrates that the CAS has become the primary forum for resolving international sports disputes, offering a specialized, efficient, and relatively uniform system of adjudication. Through its jurisprudence, the CAS has contributed significantly to the development of *Lex Sportiva*, establishing principles that influence both international sports governance and national legal practice. The research also addresses the legitimacy and limits of sports arbitration, particularly in light of athletes' procedural rights and access to justice. A substantial part of the dissertation is devoted to the role of European Union law in shaping the legal framework of sport. Through an in-depth analysis of landmark cases such as *Walrave and Koch*, *Bosman*, *Meca-Medina*, *Kolpak*, and *Simutenkov*, the research demonstrates how EU law has progressively extended its influence over the sports sector. The dissertation shows that fundamental EU principles—such as the free movement of workers, non-discrimination, and competition law—apply to sport insofar as sporting activities constitute economic activity. At the same time, the Court of Justice of the European Union has acknowledged the specific nature of sport, allowing certain restrictions where they pursue legitimate sporting objectives and comply with the principle of proportionality. This case law illustrates that EU law does not eliminate sports autonomy, but rather places it within a coherent legal framework that balances economic freedoms with the integrity of sporting competitions.

The dissertation further examines the social role of sport and its broader societal implications. Sport is presented as a powerful social institution that contributes to social cohesion, cultural identity, public health, and education, while also generating significant economic value. The research highlights that these social functions have direct legal relevance, as they influence regulatory choices and justify specific legal solutions. Issues such as fair play, transparency, equality of opportunity, and the integrity of competitions increasingly shape both sports regulations and external legal intervention. The study also addresses the growing importance of safety, security, and governance in the context of major sporting events and mass participation sport.

Private law issues form a core component of the dissertation. The research analyzes the legal status of sports associations, federations, and sports-related enterprises, emphasizing the hybrid nature of their legal position. While many sports organizations operate as private-law entities, their regulatory powers and monopoly position within a given sport often confer upon them quasi-public functions. The dissertation examines the legal and financial operation of professional sports clubs and enterprises, including issues of funding, sponsorship, media rights, and state support, highlighting the need for transparency and legal accountability.

Special attention is devoted to the legal nature of the athlete's legal relationship. Athlete contracts are shown to constitute a distinct contractual category that cannot be fully assimilated to traditional employment or civil law contracts. These agreements are typically characterized by fixed terms, performance-based remuneration, and strong dependence on sports federation rules. The dissertation demonstrates that contractual freedom in sport is significantly limited by mandatory regulations governing transfers, registration periods, and disciplinary sanctions. The analysis of simulated contracts and the requalification of legal relationships reveals persistent tensions between economic interests, labor law protection, and the specific structure of professional sport.

The dissertation also addresses contractual breaches, unilateral termination of contracts, and disputes arising from player transfers. These issues represent some of the most frequent sources of litigation in sport and illustrate the complex interaction between national contract law, sports federation regulations, and international dispute resolution mechanisms. The research shows that general principles of private law—such as good faith, proportionality, and the binding force of contracts—remain applicable, but are adapted to the particular needs of the sports system.

Through the analysis of significant judicial and arbitral precedents, including the Pechstein case, the dissertation demonstrates how international and European jurisprudence has contributed to redefining the limits of sports autonomy and strengthening the legal protection

of athletes. These cases highlight the growing recognition that athletes are not merely participants in a private regulatory system, but holders of enforceable rights that must be respected within both national and international legal frameworks.

In addition to the core analytical framework, the dissertation places particular emphasis on the methodological implications of sport law research. The study demonstrates that the interdisciplinary nature of sport law requires the combined application of doctrinal legal analysis, case law examination, and comparative legal methods. This methodological approach allows for a nuanced understanding of how legal norms operate in practice within the sports sector, especially in situations where formal legal rules intersect with internally generated sports regulations. By integrating national, European, and international perspectives, the dissertation offers a comprehensive analytical model that can be applied to future research in the field of sport law.

The research further highlights that globalization and commercialization have fundamentally transformed the legal environment of sport. The increasing economic value of professional sport, the global mobility of athletes, and the growing influence of media and sponsorship agreements have intensified legal conflicts and raised new regulatory challenges. These developments underscore the need for legal certainty, predictability, and effective dispute resolution mechanisms. The dissertation argues that without a coherent legal framework capable of managing these processes, the legitimacy and social acceptance of modern sport would be seriously undermined.

Particular attention is devoted to the protection of athletes' rights in an increasingly regulated and commercialized environment. The dissertation demonstrates that while athletes are often subject to extensive regulatory control by sports federations and clubs, they must also be recognized as individual rights holders whose legal position deserves effective protection. Issues such as access to justice, procedural fairness, freedom of movement, and contractual security are shown to be central to the future development of sport law. The analysis confirms that recent jurisprudence at both European and international levels has strengthened athletes' legal protection, while simultaneously reaffirming the legitimate interests of sports organizations.

The dissertation also addresses the broader regulatory challenges associated with governance, transparency, and accountability in sport. The findings indicate that internal sports regulations alone are insufficient to address issues such as financial misconduct, unequal bargaining power, and structural imbalances within the sports system. Consequently, external legal oversight—particularly through national courts and European Union law—plays an increasingly important

corrective role. At the same time, the research cautions against excessive legal intervention that could undermine the functional autonomy of sport and disrupt the organization of competitions. From a normative perspective, the dissertation argues in favor of a balanced regulatory model that respects the specific nature of sport while ensuring compliance with fundamental legal principles. Such a model requires continuous dialogue between sports organizations, legislators, courts, and athletes. The study emphasizes that sport law should not be viewed as a static set of rules, but as an evolving legal framework capable of adapting to social change, technological innovation, and economic transformation.

In conclusion, the dissertation argues that the legal regulation of sport is characterized by a dynamic and multi-layered structure in which national law, European Union law, and international sports norms interact continuously. The research confirms that effective regulation requires a balanced approach that respects the autonomy and specific nature of sport while ensuring compliance with fundamental legal principles and the protection of individual rights. The findings of the dissertation contribute to a deeper understanding of sport law as an independent and evolving field of legal scholarship and provide a solid foundation for future legal development in response to the ongoing globalization and commercialization of sport.

V. A munka témaköréből készült legfontosabb publikációk jegyzéke

- Balogh István: *A sportjog kardinális precedensei*. In: VII. Konferenciakötet: A pécsi jogász doktoranduszoknak szervezett konferencia előadásai, szerk.: Bendes Ákos László, Gáspár Zsolt, Gáti Balázs, Hottó István, Joó Patrik Zsolt, Petz Éva, Projics Nárcisz, Tóth Dávid, pp 17-68. Pécs: Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Doktori Iskola, 2025. ISBN: 9789636264703
- Balogh István: *The Impact of Sports Law on Our World*. In: VII. Konferenciakötet: A pécsi jogász doktoranduszoknak szervezett konferencia előadásai, szerk.: Bendes Ákos László, Gáspár Zsolt, Gáti Balázs, Hottó István, Joó Patrik Zsolt, Petz Éva, Projics Nárcisz, Tóth Dávid, pp 275-329. Pécs: Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Doktori Iskola, 2025. ISBN: 9789636264703
- Balogh István: *Der Einfluss des Sportrechts auf globale Politik und Diplomatie*. In: VII. Konferenciakötet: A pécsi jogász doktoranduszoknak szervezett konferencia előadásai, szerk.: Bendes Ákos László, Gáspár Zsolt, Gáti Balázs, Hottó István, Joó Patrik Zsolt,

Petz Éva, Projics Nárcisz, Tóth Dávid, pp 223-274. Pécs: Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Doktori Iskola, 2025. ISBN: 9789636264703

VI. Irodalomjegyzék

Szerzők:

- Anderson, Jack. *Modern Sports Law*. Oxford – Portland: Hart Publishing, 2010.
- András, Krisztina. *A hivatásos sport gazdaságtana*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2003.
- Andreff, Wladimir – Szymanski, Stefan. *Handbook on the Economics of Sport*. Cheltenham: Edward Elgar, 2006.
- Bartlett, Roger P. – Gratton, Chris – Rolf, Christer. *Encyclopedia of International Sports Studies*. London – New York: Routledge, 2006.
- Bérces, László – Horváth, Gábor. *A magyar sportjog alapjai*. Budapest: 2010.
- Blackshaw, Ian S. – Siekmann, Robert C. R. – Soek, Janwillem. *The Court of Arbitration for Sport 1984–2004*. The Hague: T. M. C. Asser Press, 2006.
- Blackshaw, Ian S. *Sport, Mediation and Arbitration*. The Hague: T.M.C. Asser Press, 2009.
- Blackshaw, Ian S. *Sport, the Law and the Business*. The Hague: T.M.C. Asser Press, 2010.
- Casini, Lorenzo. *Global Hybrid Public-Private Bodies: The World Anti-Doping Agency (WADA)*. International Organizations Law Review, 2009/2.
- Fejes, Péter – Sárközy, Tamás – Szekeres, Diána – Tóth, Nikolett. *A magyar sport jogi szabályozása*. Budapest: HVG-ORAC, 2019.
- Foster, Ken. *Is There a Global Sports Law?* Entertainment Law, 2003/1.
- Gardiner, Simon – James, Mark – O’Leary, John – Welch, Roger – Blackshaw, Ian – Boyes, Steve – Davis, Paul. *Sports Law*. London–New York: Routledge, 2012.
- Gasparini, William. *The Council of Europe and Sport: Origin and Circulation of a European Sporting Model*. Paris: Encyclopédie d’Histoire Numérique de l’Europe – École des Hautes Études en Sciences Sociales, 2018.
- Grix, Jonathan – Houlihan, Barrie. *Governance and Policy in Sport Organizations*. London – New York: Routledge, 2023.
- James, Mark. *Lex Olympica, Olympic Law and Their Relationship with Human Rights*. Cham: Springer, 2025.
- James, Mark. *Sports Law*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2013.

- James, Paul. *Lex Olympica: Olympic Law and Their Relationships with Human Rights*. London: Routledge, 2010.
- Karaquillo, Jean-Pierre. *Droit du sport*. Párizs: Dalloz, 2018.
- Kaufmann-Kohler, Lévy – Rigozzi, Antonio. *International Arbitration: Law and Practice in Switzerland*. Oxford: Oxford University Press, 2015.
- Kendall, Kevin. *EU Sports Law and Policy*. London: Routledge, 2017.
- Kovács, Attila. *A közpénzek ellenőrzése a sportban*. Budapest: Nemzeti Közszerológati Egyetem, 2020.
- McArdle, David. *From Boot Money to Bosman: Football, Society and the Law*. London–New York: Routledge, 2000.
- McCann, Michael – Hums, Marilyn. *Governance in Sport: Analysis and Application*. Champaign: Human Kinetics, 2002.
- Mitten, Matthew J. – Davis, Timothy – Osborne, Barbara – Duru, N. Jeremi. *Sports Law: Governance and Regulation. 4th ed.* New York – London: Aspen/Thomson, 2020.
- Nagy, Zoltán. *Sport és büntetőjog*. Pécs: Kódex, 2014.
- Nafziger, James A. R. – Ross, Stephen F. *Handbook on International Sports Law*. Cheltenham – Northampton: Edward Elgar, 2011.
- Náadori, László – Gáspár, Mihály – Rétsági, Erzsébet – H. dr. Ekler, Judit – Szegerné dr. Dances, Henriette – Woth, Péter – Gáldi, Gábor. *Sportelméleti ismeretek*. Pécs: Dialóg Campus Kiadó-Nordex Kft., 2011.
- Nemes, András. *Sportjogi ismeretek*. Budapest: Semmelweis Egyetem Testnevelési és Sporttudományi Kar, 2002.
- Parrish, Richard – Miettinen, Samuli. *The Sporting Exception in European Law*. London: Routledge, 2008.
- Princzinger, Péter. *Sportjog I*. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó, 2010.
- Rook, William – Heerdt, Daniela. *The Routledge Handbook of Mega-Sporting Events and Human Rights*. London – New York: Routledge, 2025.
- Sárközy, Tamás. *Sportjog - A 2004-es sporttörvény magyarázata*. Budapest: HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2004.
- Sárközy, Tamás. *Sport és állam*. Budapest: HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2011.
- Sávolt-Szabó, Tünde. *A sportsérültek jogai, a sportolók védelme*. Budapest: Testnevelési Egyetem, 2019.

- Siekmann, Pieter. *The Governance of Professional Football Clubs*. The Hague: Asser Press, 2021.
- Siekmann, Robert C. R. – Janwillem Soek. *Sports Law in the European Union*. The Hague: T.M.C. Asser Press, 2004.
- Siekmann, Robert C. R. *The CAS and Its Jurisprudence*. Oxford: Hart, 2021.
- Siekmann, Robert C. R. *The Court of Arbitration for Sport and Its Jurisprudence: An Analysis*. The Hague: Asser Press, 2021–2023.
- Tóth, Nikolett Ágnes. *A sportjog mint sajátos szakjog*. Miskolci Egyetem, 2015.
- van der Sloot, Bart. *Athletes' Human Rights and the Fight Against Doping*. Heidelberg – New York: Springer, 2021.
- Vieweg, Klaus – Lindner, Martin L. *Sportrecht in Deutschland*. München: Beck, 2019.
- Weatherill, Stephen. *European Sports Law*. Oxford: Hart, 2014.
- Weatherill, Stephen. *Sources and Origins of EU Sports Law*. Oxford: Elgar Publishing, 2010.
- Woth, Péter. *A sportigazgatás története Magyarországon*. Pécs: PTE-ÁJK diploma dolgozat, 2001.

Felhasznált jogszabályok:

- 16/2004. (V. 18.) OM–GYISM együttes rendelet az iskolai sporttevékenységről. Magyar Közlöny, 2004.
- 54/2004. (III.31.) Korm. rendelet a sportrendezvények biztonságáról. Budapest: Magyar Közlöny, 2004.
- 55/2004. (III. 31.) Korm. rendelet a doppingellenes tevékenység szabályairól. Budapest: Magyar Közlöny, 2004.
- 107/2011. (VI. 30.) Korm. rendelet a sportegészségügyi ellátásról. Budapest: Magyar Közlöny, 2011.
- 2004. évi I. törvény a sportról. Budapest: Magyar Közlöny, 2004.
- 2006. évi IV. törvény a gazdasági társaságokról. Budapest: Magyar Közlöny, 2006.
- 2010. évi LXXXIII. törvény a sporttal összefüggő egyes törvények módosításáról. Budapest: Magyar Közlöny, 2010.
- 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről. Budapest: Magyar Közlöny, 2012.
- 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről. Budapest: Magyar Közlöny, 2013.
- Centre for Sport and Human Rights. *Sport & Human Rights – First Annual Reading List*. Genf: CSHR, 2022.

- Council of Europe. European Sport for All Charter. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 1976.
- Council of Europe. European Sports Charter. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 1992.
- Council of Europe. Code of Sports Ethics. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2001.
- Council of Europe. EPAS Framework. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2007.
- Council of Europe. Revised European Sports Charter. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2021.
- Council of the European Union. Declaration on Sport. Brussels: Council of the European Union, 1997.
- European Commission. Developments and Prospects for Community Activity in the Field of Sport. Brussels: European Commission, 1999.
- European Commission. White Paper on Sport. Brussels: European Commission, 2007.
- Európa Tanács. Emberi Jogok Európai Egyezménye. Róma: Európa Tanács, 1950.
- Európai Unió. Az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés. Luxembourg: Európai Unió Kiadója, 2012.
- FIFA. Regulations on the Status and Transfer of Players. Zurich: FIFA, 2023.
- Magyarország Alaptörvénye. Budapest: Magyar Közlöny, 2011.
- UEFA. UEFA Club Licensing and Financial Fair Play Regulations. Nyon: UEFA, 2023.

Ítéletek / Bírósági határozatok

- Court of Arbitration for Sport (CAS). *Al-Arabi SC v. Jonas Gonçalves Oliveira*, CAS 2014/A/3707.
- Court of Arbitration for Sport (CAS). *Emirates Football Club Company v. Hassan Tir, Raja Club & FIFA*, CAS 2014/A/3707.
- Court of Arbitration for Sport (CAS). *Matuzalem v. FIFA*, CAS 2008/A/1519 & 1520.
- Court of Arbitration for Sport (CAS). *WADA v. RFU & Ogarov*, CAS 2011/A/2384.
- Kúria. *Mfv.I.10.157/2019/5*. 2019.